

DIN ACTIVITATEA MUZEULUI DIN SIGHIȘOARA ÎN PERIOADA 1925-1933

NICOLAE TEȘCULĂ
Muzeul de Istorie Sighișoara

From the Activity of the Museum in Sighișoara in the Period 1925-1933

ABSTRACT

The museum is one of the cultural spaces, which represents the material and spiritual life of human history. In the case of local museums, they present the past of a community from ancient times. The existence of some local museums expresses the desire and the need for the historical legitimisation of a community, in a certainly given epoch, namely, in the case of the Transylvanian Saxons in the 19th century and the beginning of the 20th century.

This was also the case with the Sighișoara museum, which opened its doors on June 25, 1899. The year 1925 brought a new stage in the history of the museum. From now until the nationalisation of 1951, the representatives of the presbytery of the Evangelical Church A.C. in Sighișoara will be in charge of the institution's administration. We notice a sustained activity for the enrichment of the collections, the inventory and the arrangement of new exhibitions, through which we wanted to offer the visiting public a complete picture of the past, customs and traditions of the inhabitants of the old medieval city on Târnava Mare River.

Even if the lack of money meant that some of the museum's arrangement and development plans were not put into practice due to the lack of financial support, nevertheless the Sighișoara museum had a form and a structure, which allowed in 1933 to make its first catalogue of the exhibitions, which were organised taking into account the museological norms of the time.

We can say that this period was one of profound achievements, a culmination of the work done through 33 years, when the group of devotees of the past, gathered around doctor Josef Bacon, collected objects, inventoried them, and presented them to the visiting public, consequently contributing to the persistence of the Sighișoara museum to this day.

Cuvinte-cheie: Sighișoara, Muzeul de Istorie, patrimoniu, expoziție, Biserica Evanghelică

Key words: Sighișoara, History Museum, heritage, exhibition, Evangelical Church

Muzeul de istorie este unul dintre spațiile culturale care prezintă viața materială și spirituală a istoriei omenirii. În cazul muzeelor locale, acestea redau imaginea trecutului unei comunități din cele mai vechi timpuri. Existența unor muzee locale exprimă dorința și nevoia de legitimare istorică a unei comunități, într-o anumită epocă dată și anume, în cazul sașilor ardeleni, secolul al XIX-lea și începutul secolului XX.

În special a doua jumătate a secolului al XIX-lea, sub impactul legislației dualismului, care leza interesele naționalităților din Transilvania, în orașele

săsești din Transilvania au apărut primele forme de organizare muzeală, cu scopul clar al prezervării trecutului secular al sașilor ardeleni, amenințați tot mai mult de deznaționalizare.

Începută, de obicei, în jurul unor colecții mai vechi ale gimnaziilor evanghelice, care adunau obiecte antice, roci, fosile, ierbare și insectare cu scop didactic, activitatea muzeală se va încheia în jurul unor persoane inimoase, care vor aduna obiecte vechi cu scopul clar de expunere. Această activitate va primi o formă instituțională la începutul secolului al XX-lea prin intermediul *Asociației Sebastian Hann*. Acesta a fost și cazul muzeului sighișorean, care și-a deschis porțile la 25 iunie 1899. Anul 1925 a adus o nouă etapă în istoria muzeului, de atunci și până la naționalizarea din 1951, de administrarea instituției s-au ocupat reprezentanții prezbiteriului Bisericii Evanghelice C.A. din Sighișoara.

Aceasta a fost o etapă importantă în dezvoltarea muzeului. Disponând de venituri mult mai generoase, inimoșii sighișoreni grupați în jurul medicului Josef Bacon, fondatorul instituției, vor reuși să își ducă toate planurile de dezvoltare la final, contribuind la ceea ce Muzeul de Istorie este astăzi.

Rapoartele anuale, publicate în săptămânalul sighișorean *Groß-Kokler Bote*, prezintă preocupări pentru îmbogățirea patrimoniului și a expozițiilor. În acest sens, în 1925 se dorea crearea unei mici secții geologice: „O altă extensie valoroasă, care s-ar adăuga muzeului nostru a fi crearea unei mici colecții geologice. Pentru realizarea proiectului, istoria geologică a acestui petec de pământ, pe care îl numim loc natal, va fi cercetată până în urmă cu 100.000 de ani. Această colecție va fi așezată în polițe mici, prinse în perete [...]. Spațiul din turn, care este disponibil pentru extinderea colecțiilor, s-a micșorat foarte mult, mai ales ca urmare a expozițiilor realizate în ultimul an, astfel încât trebuie să ne ocupăm corect de această aranjare, dacă nu dorim să împiedicăm dezvoltarea muzeului nostru. Această cerință de a se așeza pe perete se potrivește pe deplin expunerii unei colecții geologice. Amplasarea acestora liber, la o anumită înălțime, este un punct ideal de prezentare, care trebuie să sugereze țelul și scopul muzeului nostru”. Din aceste considerente, locul cel mai bun de expunere a fost considerat balconul Turnului cu Ceas: „De aceea, această colecție geologică trebuie expusă pe platforma liberă a turnului, unde se deschide ochilor o priveliște încântătoare asupra orașului nostru”. Realizarea acestei colecții este legată de un profesor de științe naturale de la Liceul german și anume de profesorul Heinrich Höhr: „Datorăm această colecție muncii și experienței profesorului Heinrich Höhr. De îndată ce vremea mai caldă de primăvară va permite să lucreze mai mult în turn, el va aranja și va ordona obiectele colectate în casetele de perete finite”¹.

¹ Groß-Kokler Bote 1926, p. 2.

O altă realizare pentru muzeu este făcută de elevii de la Liceul german sub îndrumarea profesorului Georg Donath, care au realizat reconstituiri ale unor tradiții sighișorene: „De exemplu, figurine din prune arse, care au rolul de a simboliza dorințele copiilor de Anul Nou, într-alta ar fi cei trei sfinți magi de la răsărit, o a treia ar fi roata cetății cu ocazia Richttag-ului² ca și pomul de Crăciun [...]”. Dintre aceste figurine, s-au păstrat doar „dorințele copiilor de Anul Nou” și „cei trei sfinți magi de la răsărit”, care au fost plasate în ferestrele de la balconul Turnului cu Ceas, unde s-au conservat foarte bine, ținând cont de condițiile atmosferice de acolo³.

O preocupare din anii trecuți este continuarea muncii depuse pentru organizarea expoziției dedicată Marelui Război, unde: „[...] S-a realizat un plafon din lemn adecvat spațiului și există o mulțime de obiecte din perioada războiului, care vor schimba expoziția preliminară pe parcursul anului”. La fel și pentru expoziția dedicată poetului sighișorean Michael Albert, lucrurile au evoluat: „[...] chiar dacă forma sa, încă nu este pe deplin satisfăcătoare, ea este în sfârșit configurată într-o anumită măsură...”⁴.

Legat de proiectele viitoare, se dorește tot la ultimul nivel al Turnului cu Ceas, în interior, realizarea unui mozaic: „[...] într-un model de tip Pompei”. Aici se urmărea a se organiza o expoziție cu obiecte de mici dimensiuni din epoca romană și monede antice, care se aflau acum în *Cabinetul numismatic și de rarități*, donat de domnul Wilhelm Abraham. De asemenea, în spațiul cuprins în parcul dintre Turnul cu Ceas, Turnul Fierarilor, Biserica Mănăstirii era în plan a se realiza o mică grădină botanică cu plante și copaci noi, care să îmbogățească zona verde existentă. Și aici se face apel la experiența profesorului Heinrich Höhr, iar lucrările să fie realizate de către municipalitate. Iar al treilea plan constă în confecționarea unei colibe preistorice „[...] așa numita Malakoff, aflată în fața Turnului Pomperilor⁵, sub zidul Cetății [...]”. În acest sens, în vara anului 1927 a fost contactat un specialist german⁶.

² Vecinătatea la Sighișoara este o formă de organizare specific germană, care are ca obiect de activitate întraajutorarea. Organizată pe o stradă sau pe mai multe străzi învecinate, grupa pe toți locuitorii aceluși spațiu și aceștia se ocupau de lucrări cum ar fi curățatul fântânilor publice de pe stradă, săpatul șanțurilor de scurgere a apelor pluviale, apoi stingerea incendiilor și întraajutorarea în caz de deces al unui membru. Participarea la activitățile vecinătății era obligatorie și o dată pe an, de obicei iarna, avea loc o adunare generală cunoscută sub numele de Richttag, când se prezenta darea de seamă cuprinzând bugetul și activitățile de pe parcursul unui an, se alegea conducerea și erau trași la răspundere cei care nu au participat la acțiunile vecinătății. După această ședință se organiza o petrecere, ca membrii să se cunoască cât mai bine (Mihăiescu 2002, passim).

³ Groß-Kokler Bote 1926, p. 2.

⁴ *Ibidem*.

⁵ Este vorba de Turnul Fierarilor, care la aceea vreme funcționa ca remiză de pompieri.

⁶ *Ibidem*.

Finalul raportului prezintă situația financiară a instituției realizată de către Karl Haldenwang. Aici aflăm că în anul 1925 au fost următoarele cheltuieli: „construcții – 26.356 lei, 542 de lei lucrări de lăcătușerie, lucrări de pictură - 300 de lei, lucrări de tâmplărie - 594 lei, lucrări de tapițerie - 80 lei, instalații electrice 3.680 lei, restaurarea covoarelor bisericesti - 612 lei, cheltuieli cu cărți 340 de lei, cumpărări de acuarele - 300 de lei, lucrări de dogărie – 1.335 lei, înrămări de imagini – 2.353 lei, cheltuieli pentru catalogare - 1000 de lei, alte cheltuieli 789 lei”. La toate acestea veniturile au fost de 10.000 lei din sponsorizarea Băncii meșteșugărești de credit ipotecar din localitate, 12.753 de lei din donațiile vizitatorilor și 100 de lei din vânzări de cărți poștale. De asemenea, au mai provenit bani de la colonia de băi de la Vlăhița în valoare de 10.000 de lei și 7000 de lei din banii păstrați la Banca Populară din Sighișoara. La toate aceste venituri s-au mai adăugat 1433 de lei de la Asociația Sebastian Hann. Dintre persoanele care au contribuit la activitatea muzeului se mulțumește domnișoarei Helene Schuster și colaboratoarelor sale pentru lucrările de curățenie, domnișoarei Fritzi Theil pentru munca depusă la catalogarea colecției și domnului Julius Misselbacher, care în scurta sa vacanță a lucrat zilnic la muzeu, uneori chiar și 8-10 ore⁷.

Schimbarea administratorului muzeului în anul 1925 a fost una de bun augur. Lucrările la extinderea expoziției au continuat susținut și cheltuielile pentru lucrări au fost mult mai numeroase și mai eficiente.

Raportul anului 1926 aduce o serie de realizări notabile. Astfel, pentru expoziția geologică: „Mulțumim călduros domnului profesor Henrich Höhr pentru ordonarea obiectelor găsite. Am amenajat aproape complet cele două camere nefolosite de pe platformă într-o formă care să le permită să fie folosite pe viitor în scopuri muzeale. În micul hol pe care l-am denumit <Cabinetul Karl Goob>, unde sunt expuse obiecte romane, firma Apathy a realizat un mozaic după model roman, un câine sezând și inscripția <Cave Canem> [...] Din păcate, pentru zugrăvirea pereților într-o formă care să amintească de zugrăvirea pereților din Pompei, nu a fost găsit un meșter priceput pentru această lucrare și va trebui ca aceasta să se facă pe parcursul acestui an”. Mutarea unor obiecte, în special monede antice, în acest cabinet, din Cabinetul numismatic și de rarități, a necesitat o ordonare cronologică a acestora. Pe această cale se mulțumește domnului inspector bancar Wilhelm Abraham pentru întreaga muncă depusă. Apoi, la capitolul nerealizări, tot la ultimul etaj: „Al doilea spațiu de pe platformă, aflat lângă cabinetul nou realizat, a fost parchetat, dar este gol și pe viitor ne von consulta asupra utilizării lui. Nu va rămâne în nici un caz liber”. În acest spațiu, tânărul colaborator al muzeului, Julius Misselbacher, s-a ocupat de curățarea armelor din expoziția muzeului. Tot aici,

⁷ *Ibidem.*

la ultimul nivel al Turnului cu Ceas, în zona unde se dorea realizarea expoziției dedicată Marelui Război camera: „[...] s-a împărțit printr-un perete în două secțiuni, unde cea din interior va sluji amintirii războiului mondial [...]”⁸.

Legat de realizarea grădinii botanice, se arată că profesorul Heinrich Höhr a efectuat planul grădinii și a comandat o serie de plante, pentru care zona de plantare a fost deja marcată și în primăvară se va realiza plantarea, iar restul va fi realizat pe parcursul anului viitor. De asemenea, primăria orașului s-a preocupat de amenajarea spațiului de lângă Turnul Fierarilor, în fața zidului cetății. La acestea s-au mai adăugat: „[...] în sălile Marin Eisenburger și Stephanus Mann s-a realizat o nouă aranjare, care s-a datorat înmulțirii obiectelor și faptului că pentru fiecare breaslă s-a adăugat, în măsura în care s-a putut, o imagine în ulei corespunzătoare a turnului de apărare. Cele două săli au căpătat, fără îndoială, semnificativ, o impresie picturală prin cele 10 imagini în ulei realizate de elevul de clasa a opta, Gust Kauntz”⁹. De asemenea, cu această ocazie, în sala Marienburg, deci la nivelul orologiului din turn, se găsește o expoziție de obiecte agricole, care ar merita (luând exemplul altor orașe din zonă) să aibă o altă locație de expunere. O primă idee ar fi cele două nivele de sus ale Turnului Fierarilor folosit de pompieri⁹.

La Cabinetul de monede și rarități s-a realizat o nouă ordonare sistematică și obiectele au fost așezate în mici casete. De asemenea, la balconul Turnului cu Ceas se dorește să se organizeze: „[...] între două ferestre o reprezentare (deasupra nivelului mării) a diferitelor puncte din orașul nostru, într-o reprezentare geografică”¹⁰.

Legat de venituri și cheltuieli, în anul 1926, același Karl Haldenwang va realiza următorul bilanț: „Veniturile noastre s-au ridicat la 41.254 lei și au provenit din următoarele locuri: restul în casă de anul trecut - 315 lei, donația Băncii Populare - 3.400 lei, împrumutul de la Banca meșteșugărească de credit ipotecar - 13.000 lei și de la colonia de băi - 5.000 de lei, bunuri din vânzarea de cărți poștale - 5.657 lei, vânzarea de fier vechi - 471 lei, donații din ghidaje 13.410 lei. Aceste venituri au fost folosite pentru următoarele cheltuieli: dobânzi pentru împrumutul de la Banca meșteșugărească de credit ipotecar - 3.400 lei, dobânzi la colonia de băi - 1800 lei, construcții - 15.199 lei, lucrări de tâmplărie - 1490 lei, lucrări de pictură și lăcuire - 1962 lei, instalații electrice 762 lei, poștă - 405 lei, lucrări de curățenie și de catalogare 1198 lei, lucrări de legătorie și tipărire cărți - 843 lei, achiziții cărți - 1510 lei, înrămări de imagini - 2481 lei, picturi în ulei ale turnurilor - 1770 lei, realizarea de casete pentru monede - 2.299 lei, diverse - 1324 lei și au rămas ca rest în casă 3.547 lei”¹¹.

⁸ Groß-Kokler Bote 1927, p. 2.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ *Ibidem*, p. 3.

¹¹ *Ibidem*.

Anul 1927 aduce un nou raport de activitate. În acest an, se termină lucrările la peretele *Cabinetului Karl Gooß*, unde pictorul Mendgen a realizat o fescă în stil antic pompeian. Din păcate, obiectele adunate aici erau destul de puține și se deplânge faptul că cercetările de la castrul roman de la Podmoale nu s-au realizat¹².

Legat de balconul Turnului cu Ceas: „Planificata hartă a înălțimilor la care se găsește Sighișoara a fost realizată de artistul plastic Julius Fabini, pe peretele turnului, într-o manieră frumoasă și instructivă, unde au fost marcate unele puncte ale înălțimilor. Așa este gara, Turnul cu Ceas, Biserica din Deal, Vila Franka și dealul Jungkernberg. Alături de această hartă au fost reprezentate și longitudinea și latitudinea geografică a Sighișoarei. Mai apoi, a fost realizată o stație aeronautică, unde, prin săgeți, a fost prezentată distanța aeriană și direcția față de unele orașe importante ale pământului ca și distanța și direcția către Polul Nord și Polul Sud. Stația aeronautică nu a fost încă folosită de nimeni, se pare că vizitatorii locali nu au avioane, dar străinii, care ar putea avea, pot să vadă în urbea noastră aceste distanțe”¹³.

Tot în anul 1927, s-a realizat ordonarea și catalogarea Cabinetului numismatic și de rarități, unde au lucrat doi funcționari bancari, Rudolf Widmann și Gustav Kauntz. Se dorea, împreună cu filiala locală a Asociației Agricole, relocarea și îmbogățirea colecției de obiecte agricole, care urma să fie expusă în Turnul Fierarilor, lucrare care era prevăzută pentru anii viitori, deoarece primăria orașului a alocat în 1927 o sumă de 10.000 de lei, nu direct spre foloșul Muzeului „Sighișoara Veche”, ci indirect, pentru lucrările derulate aici. În privința grădinii botanice, au fost plantați o serie de copaci, pentru că unii au murit, iar la începutul anului viitor a continuat munca de plantare. În planul de realizare al colibeii preistorice „nu s-a făcut nici un pas”, la fel și în legătură cu finalizarea catalogării colecției. Coliba nu s-a realizat din lipsă de persoane care să o construiască, iar catalogarea din cauza lipsei banilor. Aceste planuri sunt planificate să se efectueze în vara anului 1928, împreună cu realizarea muzeului dedicat agriculturii în Turnul Fierarilor. Tot în cadrul planurilor se numără realizarea, sus, la balconul Turnului cu Ceas, a unei expoziții de fluturi, de care urma să se ocupe farmacistul Silbernagel și tot acolo, pe pereți, să se picteze anumite grafice cu precipitațiile anuale la Sighișoara, începând cu anul 1855. Aceste date au fost oferite muzeului de către preotul Ludwig Fabini¹⁴.

Legat de venituri-cheltuieli, raportul precizează: „Veniturile au fost de 40.516 lei și s-au format din următoarele surse: restul în casă de anul trecut a fost de 3.548 de lei, donația Băncii Populare - 3.400 lei, subvenția Primăriei și

¹² Groß-Kokler Bote 1928, p. 3.

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ *Ibidem*.

împrumutul de la Banca Populară - 10.000 lei, donații realizate din ghidaje - 12.902 lei și venituri obținute din vânzarea de cărți poștale și fotografii aproximativ 666 lei. La acestea sunt următoarele cheltuieli: plata unei datorii vechi de la Banca Populară - 3.400 lei, dobânda și plata de capital de la casa Coloniei de Băi de la Vlăhița - 12.700 de lei, cheltuieli de poștă și cu curățenia - 1596 lei, repararea instalației electrice - 310 lei, înrămări - 1380 lei, lucrări de legătorie cărți - 630 lei, cu grădina botanică - 370 lei, lucrări de tâmplărie - 1005 lei, realizarea de cutii pentru monede - 668 lei, harta cu înălțimile Sighișoarei și altele - 3210 lei, pictura din cabinetul roman - 8.000 lei, imagini - 400 lei, achiziții cărți, cheltuieli gospodărești și transcrieri caligrafice - 200 de lei, foi de pâslă pentru colecția de fluturi - 109 lei și a rămas ca rest în casă 6137 lei”. Tot acum se mulțumește primăriei și celor două bănci săsești din oraș pentru sprijinul financiar, domnului Julius Misselbacher, care, aflat în permisie de la serviciul militar, a venit și a lucrat la muzeu, domnilor Rudolf Widmann și Gustav Kauntz pentru aranjarea cabinetului numismatic, doamnelor și domnișoarelor: Hermine Both, Dora Fabritius, Elisabeth Staudinger, Ilse Letz, Else Hausenblaß, Jnka Ernst, care în perioada de vară au realizat curățenia în instituție, domnișoarei Fritzi Theil, care ca și anii trecuți a realizat ghidaje în muzeu, domnișoarei Marie Wollmann pentru munca depusă la cabinetul numismatic și domnului general colonel Arz von Straußenburg pentru documentația sa la Muzeul Militar din Viena, unde a găsit o scrisoare a lui Napoleon Bonaparte adresată generalului Michael von Melas și pe care a fotografiat-o pentru Muzeul „Sighișoara Veche”. Pentru prima dată raportul se încheie cu prezentarea numărului vizitatorilor din anul 1927 și anume: 1196 de persoane¹⁵.

Pentru anul 1928, se inventariază cărțile din colecția muzeală, grupate în Biblioteca Friedrich Teutsch și monedele de la Cabinetul numismatic. Se realizează două grafice la balconul Turnului cu Ceas, care reprezintă nivelul mediu de precipitații de la Sighișoara, între anii 1856 și 1916. Se dorește cumpărarea colecției de fluturi a farmacistului Silbernagel din Saschiz. Din nefericire, nu mai continuă lucrările pentru grădina botanică din jurul turnului și din lipsă de fonduri, care au fost direcționate spre restaurarea Bisericii Mănăstirii. Nu s-a realizat coliba preistorică dorită în fața clădirii Prefecturii. Cu ajutorul municipalității și al Asociației Agricole se dorea continuarea proiectului pentru expoziția de agricultură în Turnul Fierarilor. În sala care găzduia expoziția dedicată farmaciei a fost descoperită o veche gură de tragere medievală care era zidită. Ea a fost desfăcută și a devenit o fereastră, care a permis o mai mare vizibilitate pentru expoziție. În expoziția *Bucătărie* a fost realizată o vatră deschisă, unde lipsea doar „purcelușul din vârful fripteozei”. De asemenea, la

¹⁵ *Ibidem.*

primul nivel, unde se găsea expoziția dedicată altarelor poliptice, intitulată *Capela*, se dorea realizarea unei vitrine, unde să fie expus actul papal din 1298, care atestă existența orașului¹⁶.

Pentru anul 1929, raportul vorbește de finalizarea lucrărilor la *Camera Michael Albert*, care a fost zugrăvită și toate obiectele au fost expuse. De asemenea, la expoziția de la etajul doi, unde se găsește *bucătăria*, aceasta s-a îmbogățit cu noi obiecte: „Mulțumită prieteniei cu elevul gimnazist Freddele, am primit pentru soba noastră de bucătărie țepușa ce lipsea fripteozei noastre”. La capela de la etajul întâi se așteaptă primirea de la parohie a unor documente medievale, care provin de la fosta mănăstire dominicană, din perioada anterioară Reformei religioase, iar la balconul Turnului cu Ceas colecția de fluturi autohtoni, compilată de farmacistul Silbernagel din Saschiz, este prezentată în două cutii, bine protejate împotriva moliilor, într-un dulap din peretele balconului și culorile fluturilor sunt o vie încântare pentru vizitatori¹⁷.

Spre deosebire de anii anteriori, raportul este foarte scurt și se trece la veniturile și cheltuielile instituției: „Veniturile au fost de 31.117 lei și s-au format din următoarele surse: donația de la Banca Populară – 3.500 lei, la fel de la Banca Meșteșugărească - 8.000 lei, de la vizitatorii muzeului - 10.316 lei, vânzarea de cărți poștale - 1488 lei, împrumutul de la casa Coloniei de băi - 7812 lei. La aceste venituri au fost următoarele cheltuieli: deficitul de anul trecut - 3684 de lei, dobânzile și plata de capital de la Banca Populară - 3500 lei ca și de la Banca Meșteșugărească - 8000 de lei, reproducerea de cărți poștale - 3135 lei, lucrări de curățenie - 1517 lei, cheltuieli poștale - 335 lei, catalogare și ajutor la ghidaje - 800 lei, cuie, corniere - 408 lei, reparații la instalația electrică - 45 lei, lucrări de lăcătușerie 480 lei, lucrări de tâmplărie - 510 lei, înrămări - 1955 lei, legătorie de cărți - 2170 lei, achiziții de cărți 403 lei, lucrări la podelele și pereții camerei Michael Albert - 1750 lei, [...], diverse cheltuieli - 1934 lei”. Muzeul devine tot mai cunoscut și vara vin tot mai mulți turiști să îl viziteze. În 1929 au fost 1019 vizitatori¹⁸.

Anul 1930 aduce un nou raport de activitate. La fel ca și anul trecut acesta este destul de scurt și de concis. Sunt continuate lucrările de restaurare de la Biserica Mănăstirii și se fac pași în vederea realizării muzeului etnografic. De asemenea, la Muzeul „Sighișoara Veche” s-a lucrat la inventarierea colecțiilor din Camera Michael Albert, Martin Eisenburger, Stephanus Mann, expoziția dedicată Marelui Război, Cabinetul numismatic și de rarități. La Biblioteca Friedrich Teutsch s-au realizat următoarele: „[...] așezarea unor lambriuri din lemn la tavan, prin zugrăvirea pereților într-un ton galben cald, prin montarea

¹⁶ Arhiva Muzeului de Istorie Sighișoara, nenumărat.

¹⁷ Groß-Kokler Bote 1930, p. 3.

¹⁸ *Ibidem*.

adecvată a curentului electric și în același timp cu imitarea unui foc de sobă deschisă, a dat un aspect mult mai familiar”. Lucrările la grădina botanică nu evoluează mult, iar pe peretele balconului Turnului cu Ceas și a ferestrelor de aici se dorește: „[...] o reprezentare a obiceiurilor noastre populare, parte în forma unor figurine, parte prin imagini [...] Dorim să avem reprezentate într-un mic geam obiceiurile de Anul Nou, [...] un al doilea cu cei trei magi și un al treilea cu roata cetății (Burgrad). Apoi altele, parțial figurine, parțial imagini cu obiceiurile de Paști [...], apoi pomul care se așează de 1 mai, apoi Scopation fest cu sosirea în Piața Răuștelor, drumul cu căruțe cu boi, [...] etc”¹⁹.

Numărul turiștilor care au călcat pragul muzeului în anul 1930 a fost de 1049. Veniturile au fost de 35.834, provenite din împrumutul de 15.000 lei de la Banca meșteșugărească de credit ipotecar, 8.000 de la casa Coloniei de băi de la Vlăhița, 11.487 de la turiști și de la ghidaje, 1337 lei de la vânzarea de cărți poștale. La cheltuieli se începe cu deficitul de anul trecut, de 7.812 lei, urmat apoi de: „[...] lucrări de curățenie - 1200 de lei, diverse plăți - 207 lei, poștă - 396 lei, onorarii pentru catalogare și ghidaje - 800 lei, diferite reproduceri fotografice - 685 lei, lucrări la grădina botanică - 492 lei, mici lucrări de zidărie - 210 lei, tavanul, zugrăvirea și instalația electrică în Biblioteca <Episcop dr. Friedrich Teutsch> - 3.067 lei, dulapul de perete și lada de la muzeul etnografic - 2.510 lei, lucrări de legătorie cărți - 3.539 lei, înrămări cu sticlă - 3.754 lei, instrumentul pentru acordarea clopotelor - 400 lei, repararea aparatului de alarmă - 160 lei, cumpărări de cărți - 2.211 lei și în sfârșit mulaje pentru muzeul de igienă - 7.465 lei”. Și în acest an se mulțumește unor persoane: doamna Else Vandory, domnișoarele Marie Wollmann și Fritzi Theil²⁰.

Raportul pentru anul 1931 prezintă lucrări de inventariere, care continuă, apoi realizarea tavanului la expoziția dedicată Marelui Război; la grădina botanică s-au platat un arțar și câțiva arbuști, iar la balconul turnului au fost realizate figurinele și imaginile propuse pentru obiceiurile populare. Astfel, într-o fereastră, au fost realizate figuri legate de obiceiul de Anul Nou, în a doua fereastră reprezentarea celor trei magi de la răsărit, urmată de două fotografii cu obiceiul de Sf. Paști, apoi un tablou în ulei cu reprezentarea pomului de 1 mai. Trei mari fotografii rezează Scopationfest-ul, și apoi ceva legat de obiceiul de carnaval, „Päckrosses”: „[...] care este cunoscut ca având origini românești sub numele de <țurca> [...]”. Pentru anul următor s-a propus realizarea altor imagini care să reprezinte pomul de Rusalii, obiceiurile de Advent, pomul de Crăciun și Burgrad-ul²¹.

Pentru 1932, se dorește îmbogățirea colecțiilor din camerele „Episcop

¹⁹ Groß-Kokler Bote 1931, p. 3.

²⁰ *Ibidem*.

²¹ Groß-Kokler Bote 1932, p. 2.

Georg Daniel Teutsch și Michael Albert”, unde erau multe obiecte dedicate anului 1848, dorindu-se a se realiza o cameră dedicată acestei revoluții. Camera Michael Albert trebuia să reprezinte epoca anilor 60 ai secolului al XIX-lea, iar cea a episcopului Teutsch să fie o cameră ce reprezintă epoca Biedermeier. De asemenea, în Biserica Mănăstirii pot fi duse o serie de obiecte, cum sunt cele din *Bucătărie* și *Cabinetul de tablouri*, care să fie extins și unde care să fie prezentată evoluția urbei în ultimul secol. În locul cabinetului, se poate realiza o expoziție dedicată unui alt fiu al burgului de pe Târnavă Mare și anume Karl Wolff. Pentru anul 1931, numărul vizitatorilor a fost scăzut și anume de 576. Acest lucru se datorează faptului că în acest an turnul a fost închis multe zile din cauza lucrărilor de parchetare din interior. Veniturile au fost de 18.678 de lei și cheltuielile s-au ridicat la 18.188 de lei. Se mulțumea domnișoarelor Marie Wollmann și Freiderike Theil pentru munca depusă, și: „De menționat că urmașii fostului nostru primar D. Friedrich Wallbaum ne-au donat diploma de cetățean de onoare realizată artistic, care a fost acordată de consiliul municipal pentru meritele sale în modernizarea orașului nostru. Prin această donație, ne-am îndreptat către domnul consilier Oskar von Miller, planificatorul și constructorul uzinei noastre electrice pe apă, pentru a ne trimite o fotografie a sa, astfel încât, pe lângă imaginea lui Walbaum să figureze în <Sighișoara Veche> și amintirea sa, care întruchipează progresul, o dată cu sosirea sa în vechea noastră Sighișoară. Ne-a trimis o fotografie de-a sa, cu cea mai mare bucurie”²².

Următorul an, 1932, a adus aceleași probleme ale catalogării și inventarierii patrimoniului. În plus, s-a primit o ediție jubiliară de la săptămânalul *Groß-Kokler Bote*, iar expoziția referitoare la revoluția de la 1848-1849 se dorea a fi dedicată unui sighișorean erou, mort în luptele din timpul evenimentelor și anume, Theodor Fabini. De asemenea, imaginile cu obiceiurile au fost așezate la locul lor²³.

Conducerea muzeului s-a plâns de faptul că în anul 1932 instituția a avut nevoie de realizarea unei curățenii generale care, în cele din urmă, a fost realizată de inginerul W. Schuller. Numărul vizitatorilor s-a ridicat la 1025, aproape o dublare a numărului lor față de 1931. Veniturile au fost de 21.039 lei, iar cheltuielile de 21.686 de lei.²⁴

Din această scurtă analiză, observăm o activitate susținută pentru îmbogățirea colecțiilor, pentru inventarierea și amenajarea de noi expoziții, prin care se dorea să se ofere publicului vizitator o imagine completă asupra trecutului, obiceiurilor și tradițiilor locuitorilor din vechea urbe medievală de pe Târnavă Mare.

²² *Ibidem*, p. 3

²³ *Groß-Kokler Bote* 1933, p. 2.

²⁴ *Ibidem*.

Chiar dacă lipsa banilor a făcut ca o parte din planurile de amenajare și de dezvoltare muzeală să nu fie puse în practică din lipsa susținerii financiare, muzeul sighișorean are o formă și o structură care va permite, în anul 1933, să se realizeze primul catalog al expozițiilor, care erau organizate ținându-se cont de normele muzeologice ale epocii.

Putem spune că această epocă a fost una de profunde realizări, o încununare a unei munci depuse pe o perioadă de 33 de ani, când iubitorii trecutului, grupați în jurul medicului Josef Bacon, au colecționat obiecte, le-au inventariat, și le-au prezentat publicului vizitator, contribuind la persistența instituției muzeale sighișorene până în zilele noastre.

Abrevieri bibliografice

- Arhiva Muzeului de Istorie Sighișoara – *Bericht der Pflegerschaft von Alt-Schäßburg unde des Heimatmuseum über das Jahr 1928*, nenumerotat
- Groß-Kokler Bote 1926 – *Groß-Kokler Bote vereinigt mit der Schäßburger Zeitung*, nr. 2459, 21. Februar 1926, XLVIII Jahrgang
- Groß-Kokler Bote 1927 – *Groß-Kokler Bote vereinigt mit der Schäßburger Zeitung*, nr. 2547, 30. Oktober 1927, XLIX Jahrgang
- Groß-Kokler Bote 1928 – *Groß-Kokler Bote vereinigt mit der Schäßburger Zeitung*, nr. 2584, 15. Juli-Mai 1928, L Jahrgang
- Groß-Kokler Bote 1930 – *Groß-Kokler Bote vereinigt mit der Schäßburger Zeitung*, nr. 2675, Schäßburg, den 13. April 1930, 52. Jahrgang
- Groß-Kokler Bote 1931 – *Groß-Kokler Bote vereinigt mit der Schäßburger Zeitung*, nr. 2737, Schäßburg, den 14. Juni 1931, 53 Jahrgang
- Groß-Kokler Bote 1932 – *Groß-Kokler Bote vereinigt mit der Schäßburger Zeitung*, nr. 2789, Schäßburg, den 12. Juni 1932, 54 Jahrgang
- Groß-Kokler Bote 1933 – *Groß-Kokler Bote vereinigt mit der Schäßburger Zeitung*, nr. 2820, Schäßburg, den 15. Januar 1933, 55 Jahrgang
- Mihăilescu 2002 – Vintilă Mihăilescu, *Vecini și vecinătăți în Transilvania*, București, 2002